

fejezéképen a pamut erejének megóvása céljából igen előnyös az ecetsavas nátronnal való impregnálás, ugyancsak igen ajánlatos, hogy az immedialschwarz-cal készült pamutfestéseknél az utolsó öblítőfürdőbe ecetsavas nátront adagoljunk. (Folyt. köv.)

A vegyészeti ipar fejlődése Magyarországon.

Mutatvány a Magyar Vegyészek első országos kongresszusának jelentéséből.

A kenőzsírok gyártásának történetéből.

Előadta: Krausz Ármin okl. vegyész-mérnök (Budapest).

(III-ik folytatás és vége.)

Kb. ugyanezen időben sikerült Rácz György hazánkfiának is fáradságos kísérletek után, egészen más módszerrel, ugyancsak ásványolajból és mészszippankeverékből készült kenőzsírt a piacra hozni. Az idén épen ötven esztendeje, hogy Rácz Budapesten gyárat alapított konzisztens zsiradék előállítására. Magyarországon ezidőtájt alig beszélhetünk még hazai iparról és így az egyedüli ilyenmü kenőzsírvállalat főleg csak mészszippan-kocsikenőcsben csinálta a főforgalmat, míg konzisztens gépszírból alig fogyott hetenként néhány 100 kg. Az alapító kiváló szaktudása, fáradhatlan szorgalmával párosulva, az ifju vállalatnak csakhamar jó hírnevet és kiterjedt vevőkört szerzett. Fél évszázad mult el azóta; még csak néhány éve, hogy az alapító örök pihenőre tért: azonban alkotása szebben virágzik, mint valaha, hiszen a mostani Bernauer Lajos technikai olaj- és konzisztens zsiradékgyár Budapesten, továbbá wieni, lang-enzersdorfi és újpesti fióktelepeivel a monarchia egyik legrégebb és legjobb hírnévnek örvendő technikai kenőszergyára, melynek hírének a Balkán legdélibb részeiben is nagyra becsülik.

Végül néhány sorban rövid jellemképét kívánom adni elfeledt magyar kollégáknak, kinek kiváló érdemei csak most, ötven év múlva kerülnek nyilvánosságra a feledés homályából.

Rácz György atyja szippanfőző volt Nagykőrösön, ahol nagyobb műhellyel bírt s ahol egyszersmind a legidősebb fiu, György, apai kézből sajátította el a szippanfőzés titkait. Az öreg Rácz, bár kiváló főzőmester volt, fiának csak a hagyományos, tisztán tapasztalati alapon nyugvó megfigyeléseket és módszereket nyújthatta. Gyögy veleszületett alapossága és nagy tudásvágya azonban ezzel nem érte be. Fáradságos napi munkája után még esti tanfolyamot látogatott, hol legelőször volt alkalma vegytani ismeretekre szert tenni és gyakorlati tudományos kísérleteket végezni. Szép előmenetele arra indította atyját, hogy lehetségessé tegye fiának a reáliskola látogatását. Ennek elvégzése után kémiai ismeretei kibővítése céljából a charlottenburgi műegyetemet kereste föl. Számptalan munkás éjszaka után sikerült neki a német és angol nyelvet elsajátítania. Ezek után egész idejét kiváló szorgalommal a kémia tudományának szentelte.

Gazdag elméleti ismeretek és alapos gyakorlati tapasztalatok korán szakemberré avatták. Később önállóította magát és nemsokára rá sikerült neki repceolaj-mészszippanból, ásványolajjal keverve, kiváló minőségű konzisztens gépszírt előállítani. Szemünk előtt látjuk ime az élesen megfigyelő analitikust, aki először állapította meg ama fontos tény, hogy a gépszir konzisztenciája és színe egyenlően főzött tömegeknél a hozzákevert ásványolaj mennyiségétől és színétől függ. Más alkalommal ismét megmutatja alkalmazotainak, hogyan lehet egyszerű uton, készülék nélkül az anyalúgból a nyers glicerint elválasztani és panaszodik egyszersmind a fölött, hogy a magyar szippanfőzők miért nem törekszenek együttes erővel a glicerint ily módon való visszanyerésére.

A kicsinyes viszonyok azonban, melyekkel Rácznak üzletében folyton küzödni kellett, a törekvő vállalkozónak sok gondot és bánatot okoztak, úgy, hogy fiatal üzemének eladására határozta el magát. Most már ama régi vágyának, hogy a nagyvilágot bejárhasa, végre eleget tehetett. Útja Ausztrián keresztül Németországba vezetett, ahol Brémában Korffnál egy pár éven át üzemvezetői állást töltött be, 1863—67-ig. Brémából Amerikába hajózott, ahonnét 3—4 év múlva Angliába ment. Itt egy régi nemesi családból nősült és 5—6 évig boldog családi életet élt. A házastársak valláskülömbősége folytán a gyermekek nevelésében fölmerült ellentétek azonban megbolygatták a családi békét. Rácz elvált hitvestársától és kivándorolt Ausztráliába. Itt töltötte élete legszebb éveit, hosszú balsikerrel és rövid szerencsével váltakozva. Mint fáradt, összetört öreg ember tért vissza megint hazájába. A cég, melyet ő alapított, hálás barátsággal fogadta és a vendégszeretet meleg sugarával aranyozta be élte alkonyát.

„Burmol“ uj köntösében.

A Burmolról tudjuk azt, hogy nemcsak mint színlehuzó; de mint detazsáló-folttisztító szer is felülmulja az eddig használatlan levő Hydrosulfit készítményeket.

A festett illetve színes holmit, melyet lehuzni akarunk előzőleg gyöngye szódásfürdőbe (1 l. víz, 1 deka szóda) teszünk, ebben egy néhány órán át ázni hagyjuk, azután jól kiöblítjük s a lehuzó Burmol-oldatba tesszük.

8—10%-os Burmol-oldatnál a kezelés 20° C. hőfok mellett, néhány órán át iörténik. A 3%-os hideg Burmol-oldatot pedig egy órán belül főzésig hevítjük. Minden kezelés után alaposan kell öblíteni.

A 3%-os oldatot, a használat után ki kell önteni, mintán azt másodszer használni már nem lehet. Ellenben a 8—10%-os oldatot eltehetjük s újból igénybe vehetjük s minden használatkor friss Burmollal pótoljuk. Fehér selymet Burmollal ne kezeljünk, mert az legtöbbnyire sűrke lesz. A Burmol további használatáról már annak idején körülményesen megemlékeztünk,